

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

ВИПУСК 88

ЧАСТИНА 1

Вінниця
Вид. ТОВ «Нілан – ЛТД»
2018

Проблеми освіти: збірник наукових праць / Інститут модернізації змісту освіти МОН України. – Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2018. – Вип. 88 (частина 1). – 360 с.

ISBN 978-617-7607-11-2

Для науковців, аспірантів, викладачів і менеджерів освітньої системи.

Редакційна колегія:

Ю. І. Завалевський (головний редактор), Ю. М. Сафонов (заступник головного редактора), Ю. В. Ївженко (відповідальний секретар), Н. О. Гончарова, О. А. Дубасенюк, М. Б. Євтух, О. М. Ельбрехт, М. І. Жалдак, Н. І. Клокар, Б. Г. Кременський, В. І. Луговий, О. Л. Леута, О. І. Ляшенко, В. В. Олійник, Йозеф Польштуржискі, І. Ф. Прокопенко, В. О. Радкевич, О. Ю. Удалова, А. С. Чайковський

В основу збірника покладені матеріали наукових досліджень учасників XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Морально-патріотичне виховання студентської молоді в системі вищої освіти», організованої Барським гуманітарно-педагогічним коледжем імені Михайла Грушевського та Академією міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся».

Редакція не завжди поділяє позицію авторів.

Статті подано в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДНУ «Інституту модернізації змісту освіти» (протокол №3 від 28 березня 2018 р.).

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво Серія КВ №2220012100ПР від 08.07.2016 р.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з педагогічних наук. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.10.2017 №1413.

Відповідальні за випуск: А. І. Сторожук, Ю. В. Ївженко

ISBN 978-617-7607-11-2

© ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Міністерства освіти і науки України, 2018
© Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського, 2018
© Вінниця, ТОВ «Нілан – ЛТД», 2018

ЗМІСТ

Антонова Олена Євгеніївна

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СЕРЕДОВИЩІ КАФЕДРИ ЯК ОСЕРЕДКУ РОЗВИТКУ 7

Барановська Лілія Володимирівна

ЦІННІСНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ..... 18

Аділе Рустемівна Бекірова, Лемара Меметова

ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗДАТНОСТІ ДО СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ 29

Білик Юлія Петрівна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ ІНФОРМАТИКИ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ 39

Босий Василь Сильвестрович, Сивоконь Юрій Михайлович

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ХОРЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН..... 46

Борозенець Наталія Сергіївна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ З АГРАРНИХ НАУК..... 54

Бузенко Ірина Леонідівна

ЕКОЛОГІЧНА ТА ВАЛЕОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ..... 62

Буянова Галина Володимирівна, Кузнецова Оксана Володимирівна, Удалова Олена Адамівна

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ 72

Васильєва Регіна Юхимівна

МОРАЛЬНЕ І ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ФАКТОРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ..... 92

Вітвицька Світлана Сергіївна

ПРОБЛЕМИ ГУМАНІСТИЧНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО 101

Ольга Гайдук

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВНЗ НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ..... 111

Грозан Світлана Вікторівна, Стреленко Уляна Вікторівна

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОГО
САМОРОЗВИТКУ 120

Дмитришена Дар'я Євгенівна

УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ФОЛЬКЛОР У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО
ПОКОЛІННЯ 128

Дубасенюк Олександра Антонівна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЦІННІСНО-
МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ 135

Наталія Анатоліївна Дусь

МОДЕЛЬ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ
В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ 148

Єремєєва Віра Модестівна

ПРОБЛЕМА ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 155

Желанова Вікторія Вячеславівна

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МОРАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ 164

Застело Ольга В'ячеславівна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ДІАГНОСТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ВВНЗ..... 171

Іскандаров Ренат

ІСТОРИЧНИЙ ГРАНДНАРАТИВ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО У
СПРИЙНЯТТІ СУЧАСНОГО УКРАЇНЦЯ: ПАМ'ЯТЬ, МІФИ, РЕАЛІЇ ТА
ПРАГНЕННЯ 181

Іщенко Людмила Валентинівна, Демченко Ірина Іванівна

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ
СВЯТКОВО-ІГРОВОГО ДОЗВІЛЛЯ..... 193

Ївженко Юрій Васильович

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ ДЕМОКРАТИЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ..... 203

Каплінський В. В.

ІНТЕГРУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВИХ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ШЛЯХОМ ЇХ ЗАЛУЧЕННЯ ДО АНАЛІЗУ ПЕДАГОГІЧНИХ ВІДЕОФРАГМЕНТІВ..... 212

Коваленко Оксана Миколаївна

ПРАВОВІ ОСНОВИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ЄВРОПИ, ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ 221

Ковальчук Валентина Антонівна

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗДІЙСНЮВАТИ ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВАРІАТИВНОСТІ ОСВІТНЬО-ВИХОВНИХ СИСТЕМ..... 234

Козлакова Галина Олексіївна

МОБІЛЬНІ ЕЛЕКТРОННІ ПРИСТРОЇ: МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ 246

Коломієць Наталія Андріївна

НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ ЯК ЦІННІСТЬ І КОНСОЛІДУЮЧА ОСНОВА НАЦІЇ..... 255

Королюк Олена Миколаївна

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ 262

Костів Сергій Федорович

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ ПРОФЕСІОНАЛІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОБОРОНИ ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНОГО РІВНЯ..... 269

Корецька Леся Володимирівна

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СТАНОВЛЕННЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН У НАУКОВІЙ ТЕОРІЇ 277

Коротков Анатолій Єгорович, Саленко Олег Олександрович

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ..... 287

Коцурак Оксана Михайлівна

ТЕМА ПАТРІОТИЗМУ У ТВОРЧОСТІ КОМПОЗИТОРІВ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ (НА ПРИКЛАДІ КОМПОЗИТОРІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)..... 298

Кочубей Тетяна Дмитрівна

МОРАЛЬНО-ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ УКРАЇНСЬКИХ ПРОСВІТНИКІВ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХVІІІ СТ. 306

Красильник Юрій Семенович

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ МАГІСТРАТУРИ УНІВЕРСИТЕТУ..... 317

Крижанівський Олександр Анатолійович

ЗБЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ – САДИБИ З БУДИНКОМ, В ЯКОМУ ПРОЖИВАВ М. М. КОЦЮБІНСЬКИЙ У М. БАР ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА СТВОРЕННЯ НА ЙОГО БАЗІ РЕГІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ ПРОВАДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 328

Кулешова Олена Віталіївна, Міхеєва Людмила Василівна

СТРУКТУРА ПСИХОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ..... 341

Куценко Сергій Володимирович

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ НАРОДНОГО ТАНЦЮ..... 350

Bibliography

1. Dubasenuk O.A., Voznuk O.V. Profesiyno-pedahohichni zadachi: typolohiya ta tekhnolohiya rozvyazannya: navch. posibnyk dlya studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv (Professional pedagogical exercises: typology and solving techniques: workbook for higher education students), Zhytomyr: Ivan Franko Zhytomyr State University, 2016, 442 p. (in Ukrainian)
2. Zakon Ukrainy pro vyshchu osvitu (Law on Higher Education Ukraine), Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine No. 76-VIII dated 12/28/2014. Available at <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (in Ukrainian)
3. Kovalchuk V. A. Profesiyna pidgotovka majbutnih vchyteliv do roboty v umovah variatyvnosti osvityno-vyhovnyh system: teoriya, metodyka, praktyka (Professional training of future teachers to work in the conditions of educational-upbringing systems' variability: theory, methodology, praxis), Zhytomyr: Ivan Franko Zhytomyr State University, 2016, 461 p. (in Ukrainian)
4. Semychenko V. A. Psihologiya pedagogichnoi diyalnosti (Psychology of pedagogical activities), Kyiv: Vyshcha shkola, 2004, 335 p. (in Ukrainian).
5. Cherepanov V. S. Ekspertnyye otsenki v pedagogicheskikh issledovaniyakh (Expert assessments in pedagogical studies), Moscow: Pedagogics, 1989, pp. 50-51. (in Russian)

УДК 378.091.315

Козлакова Галина Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АМСКП, Рівненський державний гуманітарний інститут, професор кафедри ІКТ і методики навчання інформатики, galina_158@ukr.net

**МОБІЛЬНІ ЕЛЕКТРОННІ ПРИСТРОЇ: МОЖЛИВОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ**

Анотація. У даній статті автором представлено аналіз мобільних е-пристроїв (ноутбук, планшет, смартфон), особливості їх призначення та використання у педагогічній діяльності та навчанні. Звернено увагу на переваги подання за їх допомогою навчальної інформації та можливий негативний вплив на учнів. Наведено результати анкетування студентів щодо застосування мобільних електронних пристроїв (МЕП). Обговорюється структура відповідного спецкурсу для студентів педагогічних спеціальностей. З'ясовано, що сучасний стан розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дозволяє обходитись без стаціонарного комп'ютера, бо він вимагає обов'язкової присутності на робочому місці, потребує окремого догляду та окремого столу для його розміщення. Визначено, що фахівці давно надали перевагу і успішно працюють із переносними мобільними моделями персональних комп'ютерів (ПК), можливостей яких достатньо для розв'язання різноманітних складних задач, а крім того їх можна перевозити із собою.

Ключові слова: мобільні електронні пристрої, переваги смартфонів, недоліки планшетів, освітній процес, навчальні заклади, е-платформи.

Kozlakova Galina Aleksiiivna - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Full Member of AISCP, Rivne State Humanitarian Institute, Professor of the Department of ICT and Methods of Teaching Informatics

Summary. In this article the author presents an analysis of mobile e-devices (laptop, tablet, smartphone), features of their purpose and use in teaching and learning. The attention is drawn to the benefits of providing instructional information with them and the possible negative impact on students. The results of student questionnaires on the use of mobile electronic devices (MEP) are presented. The structure of the corresponding special course for students of pedagogical specialties is discussed. It is revealed that the current state of the development of information and communication technologies (ICTs) allows you to get around without a stationary computer, because it requires a mandatory presence in the workplace, requires separate care and a separate table for its placement. It has been determined that specialists have long been privileged and successfully work with portable mobile models of personal computers (PCs), the capabilities of which are sufficient for solving various complex problems, and in addition they can be transported with them.

The author has proved that the advancement of a new wave of mobile electronic technology causes and becomes the cause of new behavior, new social relationships between schoolchildren and parents, students and teachers, which requires: mastering of new technical and programmatic capabilities of this technique; knowledge of the features of mobile operating systems iOS and Android; the development of new methodological approaches to its study and daily use without prejudice to the physical and social status of individual students, students and the collective as a whole.

Key words: mobile electronic instruments, negative features, educational process, positive characteristics, secondary schools, universities, electronic platform.

Козлакова Галина Алексеевна – доктор педагогических наук, профессор, действительный член АМСКП, Ровенский государственный гуманитарный институт, профессор кафедры ИКТ и методики обучения информатике

МОБИЛЬНЫЕ ЭЛЕКТРОННЫЕ УСТРОЙСТВА: ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Аннотация. В данной статье автором представлен анализ мобильных e-устройств (ноутбук, планшет, смартфон), особенности их назначения и использования в педагогической деятельности и учебе. Обращено внимание на преимущества представления с их помощью учебной информации и возможное негативное воздействие на учащихся. Приведены результаты анкетирования студентов по

применению мобильных электронных устройств (МЭП). Обсуждается структура соответствующего спецкурса для студентов педагогических специальностей. Выяснено, что современное состояние развития информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) позволяет обходиться без стационарного компьютера, так как он требует обязательного присутствия на рабочем месте, требует отдельного ухода и отдельного стола для его размещения. Определено, что специалисты давно отдали предпочтение и успешно работают с переносными мобильными моделями персональных компьютеров (ПК), возможностей которых достаточно для решения различных сложных задач, а кроме того их можно перевозить с собой.

Ключевые слова: мобильные электронные устройства, преимущества смартфонов, недостатки планшетов, учебный процесс, учебные заведения, e-платформы.

Актуальність. Відомо, що на прохання журналістів газети the New York Times письменник-фантаст Айзек Азимов зазирнув у майбутнє на 50 років наперед. Дану подію пов'язують із Всесвітньою виставкою, що відбувалася у 1964 р. в місті Нью-Йорк, де було представлено новітні досягнення науки, техніки і технологій на той час [10].

А. Азимов передбачив, що у 2014 р. телефони будуть портативними, та матимуть екрани. Зв'язок з абонентами на різних континентах відбуватиметься через супутники. «Ви зможете бачити людину, якій телефонуєте. Дисплей буде використаний для перегляду документів, фотографій і читання книжок», - так обіцяв А. Азимов і додавав, що заміною величезним ящикам стануть настінні телевізори із великим плоским екраном.

Зараз ми спостерігаємо, що такі передбачення відбулися, а можливості планшетів і смартфонів інтегровано (об'єднано) в ноутбуках. Смартфон дещо ширший пристрій за функціями та призначенням. Скоріше смартфон поєднав в собі функції планшета та ноутбуку. Це свого роду портативний комп'ютер, який поєднує в собі телефон, портативну пам'ять, ноутбук тощо.

Сучасний стан розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ИКТ) дозволяє обходитись без стаціонарного комп'ютера, бо він вимагає обов'язкової присутності на робочому місці, потребує окремого догляду та окремого столу для його розміщення. Фахівці давно надали перевагу і успішно працюють із переносними мобільними моделями персональних комп'ютерів (ПК), можливостей яких достатньо для розв'язання різноманітних складних задач, а крім того їх можна перевозити із собою.

В останнє десятиріччя спостерігаємо розповсюдження мобільних електронних пристроїв, що об'єднують можливості ПК і мобільного телефону, більш того дозволяють у будь-якому місці, де є бездротовий зв'язок, виходити в Інтернет і одержувати фахову оперативну інформацію.

У даній статті спробуємо надати відповіді на запитання: чи не настав час систематизувати нові технічні знання про МЕР та впорядкувати їх використання в освітньому процесі школярів і студентів?

1. Мобільні комп'ютери.

Докладно визначення і характеристики мобільних пристроїв наведено в авторах [2; 5].

Ноутбуки – найбільш популярні із них, тому що мають доступну ціну і належать до багато чисельної множини ПК, вони фактично являються найбільш доступними з усіх категорій мобільних комп'ютерів. Чим дорожчий ноутбук, тим краще його характеристики та ширшим є коло задач, що можна вирішувати за його допомогою – від важливої роботи зі звітами, таблицями, графікою і програмуванням до розваг із комп'ютерними іграми.

Ноутбук – портативний персональний комп'ютер, у корпусі якого об'єднані усі важливі компоненти ПК. Він буде корисним для роботи зі складним програмним забезпеченням (ПО). Якщо таке ПО не потрібне, і вам не часто доводиться працювати стаціонарно, вам потрібний пристрій більш легкий, який може довше працювати, використовуючи заряд акумулятора. Таким пристроєм і може бути планшет.

Ультрабук – це ультра тонка і легка версія ноутбука, його корпус виготовлено з легких металів, що збільшує його вартість. Відсутній привод інформації з компакт-диску (DVD-привод). Ультрабук частіше використовують для рішення складних завдань. За потужністю його можна порівняти з ноутбуком, але його перевага у легкості та роботі без підзарядки до 13 годин. Проте ультрабук не підходить для роботи із графікою та презентаціями (дизайнерськими програмами) внаслідок невеликого екрану.

Даний пристрій – найбільш молодий з попередніх, останні моделі мають потужність як у ноутбука, а товщину (розмір) – як у планшета. Дехто вважає, що ультрабуки – це просто дуже тонкі і легкі ноутбуки, для яких придумано нову назву задля реклами. Але виробники наполягають на якісній різниці, вказуючи на потужний процесор. Також існує думка, що планшети створено для споживачів різного контенту, а ультрабуки – для творців нового інформаційного продукту.

Планшет (планшетний комп'ютер) – мобільний пристрій (на зразок смартфона) із сенсорним екраном. Ним можна управляти за допомогою доторкання рукою або стилусом.

Планшет використовує програми із простим інтуїтивним управлінням. Він довше, ніж ноутбук працює без підзарядки. Планшет став ідеальним для тих, хто часто подорожує, буває у відрядженнях та активно працює в Інтернеті. Для деяких користувачів відсутність класичної клавіатури та маленький екран можуть складати певні незручності, тобто бути недоліком.

Планшети iPad (один із представників сімейства Apple) можна назвати одним із кращих планшетів, що конкурують на ринку гаджетів. Планшети мають власні переваги, стильний вигляд, легкість, до 10 годин роботи без додаткової зарядки, проте вони не мають багатьох функцій у порівнянні з ноутбуком, менш потужні і суттєво дорожчі. Отже, необхідно визначитися – що саме необхідно викладачу або студенту для успішної роботи і навчання?

Істотно, що кожен користувач має право обирати для себе такий ПК, що дозволяє не лише бути в «тренді», тобто слідувати вимогам світової комп'ютерної моди, але і працювати, і навчатися у зручних умовах.

2. Мобільні телефони – друзі або вороги?

Із початком 2000-х років мобільний зв'язок стрімко увійшов у наше повсякденне життя. Переваг дуже багато, але чи існують проблеми його використання? Дані досліджень про небезпеку телефонного електромагнітного опромінення не зовсім однозначні, але до них треба прислухатися. Зараз у світі зареєстровано понад 4 млрд. мобільних телефонів, і кожного року їх кількість зростає на 20%.

Поки що немає жодного наукового підтвердження виникнення захворювання, в якому можна звинуватити мобільний телефон. Відомо лише те, що опромінення мобільника дійсно впливає на людину. Існує інформація про те, що частина населення планети (15%) не відчувають опромінення; а більшість (70%) користувачів мобільного зв'язку захищені компенсаторними механізмами організму, дія яких не є безмежно.

Визначено, що лише 15% користувачів мають підвищену чутливість до електромагнітного опромінення. Навіть після короткої розмови по мобільному у них спостерігається підвищена втома, з'являються проблеми зі сном, перепади тиску і головний біль.

Підносячи до вуха трубку мобільного телефону під час розмови, ми одержуємо фактично безпосередньо біля мозку діючий випромінювач електромагнітних хвиль. Це опромінення поглинається тканинами мозку, сітківкою ока, структурами вестибулярного, слухового та зорового аналізаторів. Згідно з даними деяких досліджень, із часом все це може негативно впливати на діяльність нервової, ендокринної та серцево-судинної систем, а іноді може призвести до появи пухлин. Отже, використання мобільного зв'язку пропонується обмежити дітям і молоді до 18 років [3; 7].

Нажаль, аналогічні проблеми виникають під час довготривалого користування смартфонами.

3. Смартфон типу iPhone офіційно продається в Україні.

Офіційно продажі iPhone розпочато в Україні із червня 2014 р., тобто у великих магазинах електроніки з'явилися у продажу офіційно завезені, сертифіковані і розтамовані смартфони компанії Apple. Представлений був увесь модельний ряд iPhone 4s (8Гб, ціна 7 тис. грн.), iPhone 5 (32 Гб,

ціна 11 тис. грн.), iPhone 5s (16-64 Гб, ціна до 14, 5 тис. грн.), iPhone 6- iPhone X (16-256 Гб, ціна коливається від 18 до 34 тис. грн.).

Вартість «сірих» моделей, що їх завезено без розтаможення поштучно, значно привабливіша, на перші дві моделі відповідно 5 тис. грн. та 8 тис. грн.

Шеф-редактор Інтернет-ресурса Ukrainian iPhone Йонас Рожков запевнив, що продаються нові апарати з офіційною гарантією на певний термін (рік, два).

Слід також зазначити, що продукція Apple не тільки модний і красивий гаджет, але й дуже серйозна технологічна розробка. Інші виробники увесь час намагаються наздогнати Apple у виробництві своїх гаджетів та їх функцій. Зокрема, особливістю продуктів Apple є синхронізація між собою, тобто ви можете поєднати iPhone, iPad, MacBook, Apple Watch та інші гаджети Apple між собою і значно спростити свою роботу.

Наприклад, відповіді на смс через годинник (Apple Watch), або фотографії з вашого iPhone автоматично зберігаються на вашому MacBook. І таких функцій багато, це дуже зручно та економить час. Тому не тільки виробники продукції Apple, але й інших компаній (Samsung, Nokia), які займаються розробкою смартфонів, ноутбуків та планшетів щорічно пропонують все більш нові фантастичні функції для своїх продуктів комп'ютерних та мобільних технологій.

Редактор незалежного порталу «Гагаджет» Сергій Митяєв зазначив, що старт офіційних продаж нічого не змінив для покупців. Смартфони вже не є новинкою, хто хотів купити, вже купив. Розвинені ринки США і ЄС вже насичено, продаж досягнув максимуму, а тому навіть наш скромний ринок став цікавим для глобальних корпорацій. Нажаль, це також не означало, що в Україні швидко з'являться фірмові магазини Apple Store.

У матеріалах [1, 6] авторами надано детальну інформацію про ціни на смартфони різних фірм і моделей (LG, htc, Apple, Sony, Samsung) та про очікувані зміни у їх вартості. Нові моделі коштуватимуть на 20-30% дорожче за попередні, але різниця у характеристиках незначна.

Дослідницька компанія IDC у черговому звіті про ціни на ринку гаджетів прогнозує, що ціни будуть знижено, а у 2018 р. новий iPhone продаватиметься за ціною \$600. Також значні знижки чекатимуть у 2018 р. на апарати фірми Samsung (системи Android) – до \$215.

Автор статті [6] В. Лешенко розповідає про власний досвід, а саме: як складно працювати без смартфона журналісту, якому постійно потрібний мобільний Інтернет, електронна пошта, доступ к соціальним мережам тощо. Крім того, людина з мобільним пристроєм звикає швидко одержувати багато відомостей, зокрема: про затори на дорогах, про оптимальний маршрут подорожі містом, інформацію про розклад рейсів в аеропорту, вартість білетів на театральні вистави або футбольні матчі, прогноз погоди на тиждень і багато іншого.

Отже смартфони забезпечують нову якість особистого життя і нові умови праці для представників багатьох професій. Риторичним є запитання: як же раніше звичайні люди обходилися і виживали без мобільних пристроїв та доступної оперативної інформації?

4. Планшети з е-підручниками для школярів [7].

У вересні 2015 р. Міністерство освіти і науки (МОН) та українські ІТ-компанії підготували сюрприз для батьків і дітей: тепер можна купити школяру електронні підручники та контролювати фінансові витрати класу за допомогою спеціальної програми. Тобто в українських (експериментальних) школах заплановано організувати навчання за е-книжками.

Батьки не один рік зверталися до МОН із запитаннями, коли нарешті діти зможуть користуватися електронними підручниками у школі і вдома. Турботи батьків можна зрозуміти, тому що маленькі діти змушені носити вантаж у 6-7 книжок і декілька робочих зошитів щоденно. Крім того, е-підручники мають коштувати дешевше, ніж паперові копії.

На замовлення МОН створено платформу **e-pidruchnyky.net**, що надає можливість школярам користуватися е-підручниками, в яких збережено верстку оригінальної книги. У них немає інших е-приложений, немає реклами і ризиків вірусного зараження е-пристрою. На платформі зібрано усі книжки з 1-го по 11-й клас, які схвалено міністерством. Середня ціна складає 25 грн. за один е-підручник. Директор ООО «Є підручники» Ігор Каплаушенко пояснював, що працювати з платформою дуже просто.

Для цього користувачу достатньо завантажити на свій планшет (найпростішій) безкоштовну програму, що надає доступ до усіх придбаних підручників. Далі батьки або учень здійснюють купівлю самого підручника. Процедура та сама, що і для звичайної купівлі в Інтернет: книга йде у кошик, а після підтвердження замовлення з карти зчитується його вартість. Повернення покупки передбачено за тими ж правилами.

Користуватися е-книгою зручно: існує пошук, закладки, можливість відкрити одразу декілька книжок. Одночасно можна відкрити 10 книжок, проте планшет не зависає. Залишається одне запитання: статистика дослідницької групи GfK Ukraine демонструє великі обсяги продажів мобільної техніки українцям, нажаль фінансові можливості на оплату навіть найбюджетного планшета поки що мають не усі батьки.

Серед інших розробок представники «Майкрософт Україна» і «Софтлист» презентували програму Parental Control (ParCon, Батьківський контроль), що дозволяє батькам відстежувати кошти шкільного фонду, читати Інтернет-щоденник класу, слідкувати за успішністю учнів та їх участю у позашкільних заходах тощо.

Всеукраїнський педагогічний експеримент «Розумна дитина» проводився у 2014-2017 роках у тих школах, що погодилися взяти у ньому участь. Школярам 1-4 класів пропонувалося використовувати персональні

планшети з новим навчальним наповненням. Запропоновано методику нової форми навчання: учитель контролює роботу учнів на планшетах за допомогою системи управління класом. Учні пропонується переглянути певну тему. Після цього може бути завдання: відповісти на запитання або щось підрахувати. Все це з використанням мультимедійних засобів.

Учитель бачить усіх учнів, які включили свої планшети, та результати відповідей кожного учня на своєму екрані. Педагог слідкує за тим, щоби через 10-15 хвилин використання усі пристрої були вимкнені. Забути їх вдома неможливо, тому що вони зберігатимуться у школі.

В експерименті може взяти участь будь-яка школа, для цього необхідна згода дирекції школи, учителів і батьків, які готові оплатити покупку планшетів. Хотілось би почути думку учителів про доцільність та успішність проведення такого експерименту, а також яким чином він вплинув на рівень навчальних досягнень та успішність учнів.

5. Нові МЕР і навчання учителів в Інтернеті.

Поява і розповсюдження нових мобільних електронних пристроїв, як би їх не називали (смартфони, гаджети, девайси тощо), потребують відповідного навчання учителів володінню цими чудовими іграшками для дорослих. Проте які би можливості і свободи вони (МЕР) не відкривали для школярів і студентів, необхідно пам'ятати про технічні і соціальні небезпеки, що пов'язані з їх використанням.

У наших роботах частково висвітлено ці проблеми і шляхи їх подолання [3]. Але підготовка майбутніх учителів до спілкування і навчання дітей у нових умовах, із новітніми технічними засобами, потребує окремої уваги, додаткових програм підвищення кваліфікації та нових психолого-педагогічних досліджень.

В Україні не завжди доступні україномовні видання щодо вивчення особливостей МЕР, проте наявні англомовні [8; 9] та російськомовні [2; 5].

Упродовж 2016-2017-го навчального року згадані проблеми обговорювалися на семінарах та науково-методичних конференціях у Вінниці, Кіровограді, Києві. Здійснено анкетування студентів одного з коледжів міста Кропивницького (Кіровограда) на предмет виявлення їх думок про переваги і недоліки використання МЕР під час пошуку навчальної інформації, розважальної інформації, зв'язків із друзями, для конспектування лекцій, підготовки до семінарів, екзаменів тощо.

Основне запитання анкети стосувалося думки студентів про доцільність уведення нового спецкурсу «Основи використання мобільних електронних пристроїв в освітньому процесі». В анкетуванні взяли участь 52 студенти, які навчалися за спеціальністю «Початкова освіта», спеціалізації соціальна педагогіка та англійська мова. Респонденти по-різному відповідали на запитання анкети, проте були одностайними на 100% у відповідях про наявність мобільного телефону, лише на 30% про

наявність ноутбука та 15% про наявність смартфона. Бажання прослухати новий спецкурс з позначеною вище назвою висловили 43 % студентів.

Висновки. Просування нової хвилі мобільної електронної техніки викликає і стає причиною нової поведінки, нових соціальних стосунків школярів і батьків, студентів і викладачів, що вимагає: опанування нових технічних і програмних можливостей цієї техніки; знання особливостей мобільних операційних систем iOS та Android; опрацювання нових методичних підходів до її вивчення і щоденного використання без шкоди для фізичного і соціального стану окремих учнів, студентів і колективу у цілому.

Створення нових навчальних програм і спецкурсів щодо вивчення і використання МЕР в освітньому процесі сприятиме мотивації студентів - майбутніх учителів, викладачів до ефективної педагогічної діяльності.

Література

1. Бовсуновський Владислав. Смартфон: погоня за ціною // Газета «Вести», 16 жовтня 2014 р. – С.12.
2. Зелинський С.Є., Андрейченко А.М. Комп'ютер, ноутбук, планшет, смартфон для всіх. – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозуга», 2016.- 480 с.
3. Козлакова Г.О. Четверть віку з Інтернет: досягнення і виклики для освітнього середовища / Г.О. Козлакова. – Креативна педагогіка: зб. наук. праць. - Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2017. – Вип. 12. – (прийнято до друку).
4. Лахоцькая О.О. Просто о сложном: iPhone 3GS. – К.: Вид-во ООО «Макмен», 2010. - 268 с.
5. Леонтьев В.П. Новейшая энциклопедия: компьютер и Интернет-2014. – Москва: Олма Медиа групп, 2013. - 976 с.
6. Лещенко Олександр. Покупка смартфона: у пошуках кращої ціни // Газета «Сегодня», 16 грудня 2016 р. – С.5.
7. Полехіна Юлія, Бойко Анатолій. Учимося с помощью любимого гаджета. // Газета «Сегодня», 1 вересня 2015 р. – С.11.
8. Kelly James, Floyd Sams. Teach Yourself iPad2 in ten minutes. Third edition. – USA: Pearson Education, Inc., 2012. – 240 p.
9. Negrino Tom. iCloud. Visual QuickStart Guide. – Canada, Berkeley; USA: Peachpit Press, 2012. -186 p.
10. Лаговский В. Смартфоны придумали почти 70 лет назад // Газета «КП в Украине», 9-16 жовтня 2014 р.- С. 12.
11. www.inform.it.com/safaryfree
12. www.peachpit.com/icloudvqs

Bibliography

1. Bovsunovskiy Vladislav. Smartfon: looking for price // Newspaper “Vesti», October,16, 2014. – P.12.
2. Zelinskiy S.E., Andreichenko A.M. Computer, notebook, planshet, smartfon for everybody. – Kharkiv: Booking Club “Club of Family Vacation», 2016. – 480 p.

3. Kozlakova G.O. The Quarter of Century with Internet: positive and negative for educational environment / G.O. Kozlakova. – Creative Pedagogy: science proceedings. – Zhytomyr: Printed of ZhDU named after Ivan Franko, 2017. – Issue 12. - (in Editorial board).
4. Lakhotskaya O.O. Simply about Difficult: iPhone 3Gs. – K.: Printed ООО “Makmen», 2010. – 268 p.
5. Leontiev V.P. The Most New Encyclopedia: Computer and Internet-2014. – Moscow: Olma Media Group, 2013. – 976 p.
6. Leschenko Aleksandr. To bye a smartfon and to find a good price // Newspaper “Segodnya», December, 16, 2016. – P. 5.
7. Polekhina Julia, Boiko Anatoliy. Study by help of loving gadzhet. // Newspaper “Segodnya», September, 1, 2015. – P. 11.
8. Kelly James, Floyd Sams. Teach Yourself iPad2 in ten minutes. Third edition. – USA: Pearson Education, Inc., 2012. – 240 p.
9. Negrino Tom. iCloud. Visual QuickStart Guide. – Canada, Berkeley; USA: Peachpit Press, 2012. -186 p.
10. Lagovskiy V. Smartfons were projected 70 years ago // Newspaper “KP in Ukraine», October, 9-16, 2014. - P. 12.
11. www.inform.it.com/safaryfree
12. www.peachpit.com/icloudvqs

УДК 378.017:172.15

Коломієць Наталія Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
E-mail: kolomiets_nauka@i.ua

НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ ЯК ЦІННІСТЬ І КОНСОЛІДУЮЧА ОСНОВА НАЦІЇ

Анотація. У запропонованій статті розкривається сутність поняття «національна свідомість», окреслено його основні смислові моменти. Акцентується увага на актуальності питання національного виховання підростаючого покоління. З'ясовано, що одним з основних компонентів національного виховання виступає національна свідомість. Робиться висновок, що національна свідомість – це багатогранний феномен, який представляє собою сукупність соціальних, економічних, політичних, моральних, етичних, філософських, релігійних поглядів, норм поведінки, звичаїв і традицій, ціннісних орієнтацій та ідеалів, що відображають особливості життєдіяльності націй і народностей, включає в себе цінності як внутрішньо національних, так і міжнаціональних відносин. Виокремлено низку основних чинників впливу на формування національної свідомості, які умовно поділені на три великі групи: об'єктивні, практично-духовні, технологічні.

Ключові слова: національне виховання; національна свідомість; нація; цінність; чинники впливу на формування національної свідомості.

Natalia Kolomiets – Philosophy doctor (pedagogy), Associate Professor of the education technologies and pedagogical creativity chair Pavlo Tychyna Uman state pedagogical university

E-mail: kolomiets_nauka@i.ua

Науково-педагогічне видання

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

Випуск № 88

Частина 1

Комп'ютерна верстка і набір: М. Мороз (morozmaja@i.ua),
А. Сторожук (storojuk@ukr.net)

Надруковано з оригінал-макета авторів

Підписано до друку
Формат 60x84/8. Ум. друк. арк.33.
Зам. №.....2018 р.
Накладприм.

Видавець та виготовлювач ТОВ «Нілан – ЛТД»,
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції України серія ДК № 4299 від 11.04.2012р.
21027, а/я 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21
тел. : (0432) 69-67-69; 60-30-00